

سورۃ التوبہ

بہا کین بک

نزدیک کفد کلو اکتع ممفیر

سسخه 30 سين

فوسه 6 سين

سوفن سنتون

(بهاكين يشكتيك)

كسوفانن انق كقد كلواركث يشغ همفير

دچيتا دان دتر بيتكن اوله

356 ، 358 كيلغ رود ، سغافورا 14 .

PROF. DR. DING CHOO MING

Felo Penyelidik Utama

Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA),

43600 UKM, Bangi

Selangor Darul Ehsan.

چيتا يهفرتام - حق منچيتا باكي فتر بيتن

گسوفانن انق کفد اورغ تووا ۲

[ددام بهاکین این اکن دسبو تکن ساتو فرساتو بگیمان ترتیب دان سوفن سنتون کیت کفد اورغ تووا ۲ کیت تراوتماش کفد باف سودارا سبله باف اتو درفد سبله ایبو، امق سودارا دان ستروسن سبگیمان یغد کهندقکی اوله اکام سفای کیت مملیاکنش.

کلوارک ۲ کیت یغ همفیر ایت اداله ساءه ۲ دبراتی کیت مغمیل تاهو حال احوالن سبگیمان جوک ای مغمیل تاهو حال احوال کیت تراوتماش افیل ایه بوندا کیت تیدق اد لاکي. کالو امفمان کیت برکادان کای دان کیت جوک ممفوپای انق مک کفد کیت دفرتغکوغکن (دسوره) مغمغ کفد مریکیت یایت امفمان دالماس کیت ممبواة وصیه تتغ هرت کیت ددام وصیه مان اداله دکهندقکی ممبری سبهاکین هرت کیت ایت یغتراوتام کفد ایه دان بوندا کیت، کفد سودارا ۲ کیت یغ مسکین یغترلیندوغ درفد منریما هرت فساک دغن سبب اداش انق ۲ کیت.

سبب ۲ تیدق لاءین اولیهکران سده ایه دان بوندا کیت مک مریکیتوله یغلبه همفیر کفد کیت یغ تیدق اکن سمفی هاتی ممیارکن کسوساهن اتو فندریتان کیت اولیهسبب مجبه دان فرکایتن داره یغ ملتقکن لبه کاسیه سایغ کفد کیت.

سدغکن داتس هرت سد مکین ایت دکهندقکی مک سده تتوله

لبه ۲ لاکي دفرنته سفای تیف ۲ سورش مملیاکن ایه سوداران اتو
 امق سوداران سعاد درفد سبله باف اتو قون درفد سبله ایبو. سده
 لازم ددالم فرکاولن کیت افییل تر جادی سوات اتس دیری کیت
 امفمان ایه دان بوندا کیت کملاغن مک یغ منجادی کالغکنتی کقد
 کیت ایاله مریکئیت. مریکئیت یغ منجادی فندوروغ دان فغاسیه
 کقد کیت تراوتماث یغدمکین ایت درفد امق سودارا دسبله ایبو
 (سودارا ایبو) یغاکن منصفکن انق ۲ سوداران ایت (دالماس
 کتیادان ایه دان بوندا) سباکی انقن سندیری بهکن فد ستغه ۲
 تمغه مریکئیت لبه درفد ایبو کیت سندیری.

ددالم بهاکین این، سفای تیدق بکیتو فنجغ دچتومکن دغن
 رغکس سفضل ۲ برکنان دغن ترتیب کقد مریکئیت، کقد اورغ توا ۲،
 کقد سودارا یغ توا، کسوفانن کقد اورغ عالم، کقد کورو، دان
 کقد جیران].

چارا ۲۱ انق برلاکو سوفن
کفد باف سوداران، ایبو
سوداران.

سودارا دري باف اتو سودارا

دري ایبو، یغ للاکي اتو یغ
فرمفوان ایت، سگهفون هان
تیدق سام بتول دغن ایبو باف فد

بیراف قرکارا تتافی تیدق کورغ حق مریک فد تتغ فاتوة کیت
برلاکو سوفن، ادب، حرمة، کاسیه سایغ، مرنده دیری، منولغ، مبنستو
مریک، کران اد دروایتکن:

مقصودن: تله برکات معاویة

القشیری: سای برتاش:

”یا رسول الله! کفد

سیافکه فاتوة سای

بربواة بأیک؟

جوابن: ”ایبومو“

سای برتاش (فول): ”کمدین

دري ایت سیاف؟

جوابن: ”ایبومو“

سای برتاش (لاکي): ”کمدین

دري ایت سیاف؟“

جوابن: ”ایبومو“

سای برتاش لاکي: ”کمدین

دري ایت سیاف؟“

سبداش: ”بغامو، دان سسده

ایت (اورغتوا) یغلبه

همفیر، کمدین یغلبه

همفیر (فول):“

قَالَ مُعَاوِيَةُ الْقُشَيْرِيُّ:

قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ أَيْبُرُّ؟

قَالَ: «أُمَّكَ» قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟

قَالَ: «أُمَّكَ» قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟

قَالَ: «أُمَّكَ» قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟

قَالَ: «أَبَاكَ ثُمَّ الْأَقْرَبَ فَأَلْقَرِبَ»

(ح ر ابوداود)

مقصودن: تله داتغ سئورغ
للاکي کفد نبي (ص)
لالو اي برکات: "ساي
تله مفرجاکن ساتودوسا
بسر ادکه توبه باکي
ساي؟" مک سبدا رسول
الله: "ادکه اشکو ممفو پاي
ايبو؟" جواب اورغ ايت:
"تياد" لالو رسول الله
برتاش: "ادکه اشکو
ممفو پاي امق سودارا؟" (1)
جوابش اورغ ايت: "اد."
مک سبدا رسول الله:
"بواتله کبايکن
کفدانش."

آتِي رَجُلٌ نَبِيٌّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَيُّ أَصَبْتُ
ذَنْبًا عَظِيمًا، فَهَلْ لِي مِنْ تَوْبَةٍ؟
قَالَ: «هَلْ لَكَ مِنْ أُمِّ» قَالَ
لَا. قَالَ: «هَلْ لَكَ مِنْ خَالَةٍ؟»
قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: «فَبَرِّهَا»
(ح ر الزمدي)

اکام اسلام تيدق کتیشکالن
مغاجر بکيمان کواجيشن انق ۲
ترهادف اورغ تووا ۲، ولو فون
يغ بوکن سنانق سودارا.

حرمة دان تعظيم انق ۲ کفد
اورغ تووا ۲ ولو فون بوکن
کلوارگان.

اورغ تووا ۲ دالم اسلام تيدق اد بيدان دغن ايبو باف کيت
فد تتغ فرلو کيت مبهواة سوفن، مفرماتي، منولغ، دان منريما
نصيحة مريك.

(1) مقصودن دسين سودارا فرمفوان باکي ايبو.

سبدا رسول الله :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ

مقصودش: بوکن دري گولخن
کیت اورغ یغ تیدق مغل
حق اورغ توا (داننارا)
کیت.

صَغِيرَنَا وَلَمْ يَعْرِفْ حَقَّ كِبِيرَنَا.
(ح ر الطبرانی)

سبدا لاکي:

مَا أَكْرَمَ شَابٌ بِشَخَائِسِيهِ إِلَّا

مقصودش: تیدق سئورغ مودا
مملیاکن سئورغ توا
کران توا، ملىنکن الله
اکن بریکن کفدا
سئورغ یغ اکن
مملیاکن دي فد وقت
توا:

قَيَّضَ اللَّهُ لَهُ مَنْ يُكْرِمُهُ عِنْدَ

سِيِّئِهِ.
(ح ر انزمدي)

بکیتو جاوه اسلام مملیاکن
اورغ توا ۲، هغک منولغ صحابه
دري ایبو باف ایت داغکف
سبسر کبجیکن.

مملیاکن صحابه
دري ایبو باف .

سبدا نبي (ص)

إِنَّ مِنْ أَبْرَارٍ أَنْ يَصِلَ

مقصودش: سئورغ بر بواة بایک
کفد صحابه بایک دري
بفان، سسده بفان منیغکل
ایت، سبسر ۲ کبجیکن .

الرَّجُلُ أَهْلَ وَدَائِبِهِ بَعْدَ أَنْ

يُؤْتَى .
(ح ر م)

سبدا رسول الله :

جَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ! هَلْ بَقِيَ مِنْ بَرِّ أَبِيٍّ شَيْءٌ
أَبْرُهُمَا بَعْدَ مَوْتِهِمَا؟ قَالَ: «نَعَمْ
الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا
وَإِنْفَازُ عَهْدِهِمَا وَإِكْرَامُ صَدِيقِهِمَا
وَصِلَةُ الرَّجْمِ الَّتِي لَا تُوصَلُ إِلَيْهِمَا»
(ح. ر. ابوداود)

سبدا رسول الله :

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ
فِي قَبْرِهِ فَلْيَصِلْ إِخْوَانَ أَبِيهِ
مِنْ بَعْدِهِ. (ح. ر. ابوعلي)

مقصودش: فد ساتوماس داتغ
سئورغ لالو اي برتاش:
”يارسول الله، ادكه
اف ۲ كبايكنن يشبوله
ساي كرجاكن انتوء
ايو باف ساي سسده
ماتيش؟“ مك سبدا رسول
الله: ”اد، يآيت سمبهيغ
اتس (جنازه) مريك .
منداكن امفون باكي
مريك، سمفرناكن جنجي
مريك، حرمتكن صحابه
مريك دان بري فرتولغن
كفد كلوارك يشبركنتوغ
دغن مريك.“

مقصودش: بارغسياف سوك
هندق بر بوآة كبجيكن كفد
بفان يشدقبور، هندقله اي
بر بوآة كبايكنن كفد
صحابه ۲ بفان سسده
ماتي بفان، كلق .

فد زمان كيت اين اد ببراڤ باپق انق ۲ تيروان بارة، استميووا
انق ۲ سكوله، يغ سده تباد ماهو مغمحرممكن باف سودارا، امق
سودارا، باف مرتوا، تيدق ماهو برادب دهدافن مريك، سلالو
منتجوق ۲ كن كاي دان چارا كباراتن دان فراغين، كران تاكوة،
بارغكالي، كالو تيدق بكيئو، تيدق دنماكن انق سكوله!

مريك تيدق اتو تيدق ماهو سدر، بهوا كلاكوان مريك
يغدثندغ جيچيق اوله اورغ تو۲ ايت، ميبكن ساتو كروكين كقد
مريك دان ميبكن تيدق دافه فرتولغن فد وقت كسوساهن.

جارغ سكالې كيت برتمو انق يغدسو كاي اوله اورغ تو۲
ايت جاتوه ددالم كسوساهن.

بوكن سهاج كيت فرچاي، بهوا فرچنتان مريكيت، ادمغندوغ
ساتو كقواتن غائب يغ ميمفين كجالن يغ بايك، تتافي منوره ظاهرث
جوكن سده ترغ، بهوا اورغ يغ منچنتا ايت، سوك منولغ اورغ
اي چنتا.

يغترلبه قليق درفد سكلين بهاكين انق ۲ يغ بيادب ايت، ايباله
انق ۲ يغ مغيرمتكن اورغ تو۲ ان بوكن كران توان، تتافي كران
كياث؛ دان يغترلبه جاهه درفد يغترسبوة اين فول، انق ۲ يغ تيدق
ماهو مغيرماتي اورغ تو۲ ان يغ مسكين.

تتافي سكلين دان سموا جنس انق مانسي يغترسبوة تادي ايت،
تيدق سكالې ۲ سام درجه كرندهن دغن سبهاكين درفد انق ۲
سكوله يغ سلالو سوك مماليشكن موكان درفد اورغ تو۲ ان دجالنراي
اتو دمان ۲، كران مراس هينا ممفوپاي اورغ تو۲ يغ تيدق برسلوار
دان نيقتاي سفرت دي.

روكي بسر انق ۲ يغ بيادب كقد اورغ تو۲ ان! سيال انق ۲
يغدبنچي اوله اورغ تو۲ ان! تركوتوء انق ۲ يغ تيدق منوره كات.

سده ایبو باف کیت منیگل

دنیا، تیدق اد سیاف فون مانسی یغ
لبه همفیر، لبه چنتا، لبه برماتی ۲

لبه فاتوة برحق اتس کیت، ملینکن سودارا کیت یغ. توا، ماهو فون
یغ فرمفوان اتو یغ لاکي ۲. اولیهسبب ایت، فاتوتله کیت برلاکو
سوفن کفد سودارا یغ توا دغن حرمة، تعظیم، ایکوة نصیحة،
برمشوارة دغن دي ددالم حال ۲ یغ مستحق.

برلاکو سوفن، حرمة دان
تعظیم کفد سودارا یغ توا

سدا رسول الله:

كَبِيرُ الْإِخْوَةِ بِمَنْزِلَةِ الْآبِ

(ح ر البیهی)

مقصودن: سودارا لاکي یغ توا،
سفشکه دغن باف

سدا نبی محمد (ص):

بِرَأْمَتِكَ وَأَبَاكَ وَأُخْتِكَ

وَأَخَاكَ ثُمَّ أَدْنَاكَ فَأَدْنَاكَ
(ح ر النبیائ)

مقصودن: بواتله کبایکن
کفد ایومودان بفامو دان
سودارا فرمفوان مو دان
سودارا لاکي ۲ مو سده
ایت (کلوارک) یغلبه
همفیر، تروس یغلبه
همفیر

دان دروایتکن:

أَتَى رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ

اللَّهِ! مَنْ أَبْرُّ؟ قَالَ: «أُمَّكَ

وَأَبَاكَ وَأُخْتِكَ وَأَخَاكَ.....»

(ح ر ابوداود)

مقصودن: تله داتغ سئورغ لاکي
لالو برتاش یارسول الله!
کفد سیافکه (فاتوة)
سای بربوة بایک؟ مک
رسول الله منجواب:
" (کفد) ایومو دان
سودارا فرمفوان مو دان
سودارا لاکي ۲ مو .. "

سڱهفون درجه سودارا يڱ تو ايت ، فد فنداغن اڪام ، همفير
سام دغن ايو باف ، تنافي ددالم فرڪاولن هيدووف ، يڱ ممتيڱن
حال ايت چوم سبهاڪين درفد ڪلوارڪ ڪيائي ۲ ، ڪلوارڪ ڪاڪمان ،
ڪلوارڪ حاج ۲ دان ڪلوارڪ ڪونو .

ادفون ڪولغن ڪبارتن ، نمفغن ، امة جاوه درفد اف يڱدمقصود
اوله حديث ۲ داتس تادي ، ڪران ، روفاڻ ، مريڪ دافة ديد يقن اتو
سده ميمغ بواه دري فلاجران مريڪيٽ ، بهوا تيف ۲ سورغ هاروس
برديري سنديري ، يات جاغن برڪتوڱ ڪفد اورغ لاءين فد تنغ
فيڪران دان لاءين ۲ن .

فراسان برديري سنديري ايت سيمغ بايڪ ، تنافي يڱ ڪيت
تيدق بوله فهم ايت ايااله مغاف برديري سنديري دغن جادي
”بوروه“ دان فرڪاڪس اورغ؟ مغاف برديري سنديري دغن برلاڪو
بيادب ڪفد اورغ تو ۲ دان سودارا يڱ تو؟

دري اتارا ڪولغن انق ۲ سڪوله تادي ميمغ اد سبهاڪين ڪچيل
يڱ سوڪ طاعة ڪفد ايو باف ، باف سودارا اتو سوداراڻ يڱ تو ،
تنافي ، نمفغن ، بوڪن دغن بتول ۲ ، هان باڪي سميتارا مريڪ
اوروس دان باير واغ سڪولهن سهاج ، ڪران سلالو ڪيت ليهه ،
بهوا افيل سده تمت اتو همفير تمت سڪولهن مڪ انق يڱ طاعة
تادي براوبه ڪوليتن .

الحمد لله ! دري سڪلين ايت دافة ڪيت ڪچواليڪن انق ۲
يڱ سده دافة ديد يقن اڪام ولو فون سديڪيه .

کسو فانن ما نسی تر هادف اورغ عالم

کسوفانن مرید تر هادف
 کفد کوروش.
 تیف ۲ سورغ یغ بلاجر ایت
 مقصودن هندق مندافه علم.
 سشگوهن علم ایت اد تر تویس

فد کتاب ۲، تنافی کونچی دان رهسیان اد دتاغن اتو ددادا
 کورو. کالو تیدق بکیتو تتوله اورغ ۲ تیدق فرلو کفد کورو.
 ترغ ترلیهه کفد کیت، بهوا تادافه سسورغ فون مهم سسوات
 علم ملینکن افیل سده ای بلاجر، سکورغ ۲ ثو کوء ۲ علم ایت.
 فو کوء سسوات علموله فاتوه کیت دافه دری کورو ۲، دان سفای
 تیدق ترسیا ۲ تیمفوه، سیکیان کیت مندافه دغن ترغ، لکس دان جلس.
 باکی مصلکن مقصود ایت، فاتوتله فول کیت فندی
 مغمیل هاتی کورو دان بر تیغکه لا کو یغبوله موجوء دی دان
 مینگن هاتین.

سدا نبی (ص) :

لَيْسَ مِنَ اخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ

اُطْلَقُ الْإِيفِي طَلَبِ الْعِلْمِ

(رح ر ابر عدی)

مقصودن: موجوء ۲ ایت
 بوکنش فراغی اورغ موءمن
 ملینکن فد تنتغ منتوه
 علم.

بوکن کیت برکات، بهوا کالو تیدق دغن فوجوقن، کورو

ايت تيدق اكن كلواركن علمون، تتافي هاروس كيت فرهاتي
 دان كتهوي، بهوا مرید يغدبنچي اوله كورون اوليهكران
 فراغين تيدق بايك ايت، كرفكالي تيدق جاي ددالم كبايقكن
 اوروسنن. اينله يغ اورغ نماكن تيدق برکه. ادفون مرید
 يغدسوكاي اوله كورون ايت، كيت ليهه سلالو دافه منچافي
 چيتان يغ تيغكي.

كران سكلين ايت، مانيسله كيت مغمرماتي كورو، برلاكو
 سوفن دهدافن، توره فرنته ۲۳، دهدافن دان دبلاگن.

سدا رسول الله (ص) :

وَقَرُّوْا مَنِ تَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُ.
 (ح ر ابو الحسن الماوردي)

مقصودن: ملياكنله اورغ يغ كامو
 بلاجر درفدان.

سدا رسول الله (ص) :

اَكْرَمُ وَاَحْمَلَةُ الْقُرْآنِ، فَمَنْ
 اَكْرَمَهُمْ فَقَدْ اَكْرَمَنِي.
 (ح ر ابو الحسن الماوردي)

مقصودن: ملياكنله كورو ۲
 اگام، كران بارغسياف
 ملياكن مريكثيت برمعني
 اي ملياكنداكو.

اد بايق مرید ۲ يغبرتيغكه
 لاكو كاسر دهدافن كورون،
 برفاليغ كانن دان كيري، ترتاوا
 اتو برچاكف ۲ فد ماس اي

فركارا ۲ يغ تيدق
 سوفن ترهادف
 كغد كورو.

مغاجر. فربواتن یغ سروف ایت دنماکن فربواتن اورغ یغ تیدق
اندهکن (1) کورون.

اورغ یغ تیدق اندهکن کورو ایت دنماکن تیدق سوفن کفد
کورو دان کفد علم یغای اجرکن. مک اورغ یغ تیدق ملیاکن
علم ایت، ایاله اورغ یغ تیدق ملیاکن فرنته الله. کران ایتوله
نمفخن برسبدا نبی کیت محمد (ص):

مقصودن: بارغسیاف
محرماتی اورغ عالم،
برارتی ای محرماتی
توهنن.

مَنْ وَقَرَ عَالِمًا فَقَدْ وَقَرَ

رَبَّهُ. (ح. ر. ابوالحسن الباوردی)

کران محرماتی اورغ عالم ایت، برارتی محرماتی علمون،
دان محرماتی علم ایت، برارتی محرماتی فرنته الله.
اد سهاکین لاکي درفد مرید ۲ سوک مغاتور ۲ برفان فرتپان
دری فرکارا ۲ یغای سده تاهو، لالو ای تپاکن کفد کورون دهدافن
مرید ۲ یغلاءین اتو دهدافن اورغرامی. ای مراس سنغ کالو
کورون تیدق بوله منجواب، کران میمغ مقصود ای برتاش ایت
تیدق لاءین ملینکن سفای کورون تأدافه منجواب، اتو سفای
دفوجی یغای سورغ یغ بوله مبهواة فرتپان یغ تیغکی ۲ هغک
کورون تأبوله منجواب.

فراغی یغترسبوة ایت، سده تتوفراغی اورغ یغ تیدق سوفن، کالو
ترهادف کفد اورغ لاءین، استمیوا فول ترهادف کفد کورون سندیری.

(1) اندهکن: فردولیکن، حرمتکن.

هندقله مرید ۲ یغ بکیتو، مگتهوی بهوا کلاکوان ترسبوة،
سلاءین دری تیدق سوئن، اد مگهینا کفد کورو، سدغ کورو ایت
فاتوة دملیاکن.

مرید ۲ یغ تیدق برلاکو سوئن کفد کوروئ ایت، سگگهفون
کوروئ تیدق اکن مپیوپیکن فگتهوان یغ واجب ای اجرکن،
تتافی مرید ایت تیدق اکن دافه فمنداغن اتو فنداقتن کورو
یغمان تیدق اکن کلوار درفد لیدهن ملینکن افیل کیرغ هاتین.
اورغ ۲ کونو، مگهرماتی کورو ۲ ترلمفاو ساغة هگک فرکتان
کورو ایت دسماکن دغن فرکتان الله دان رسول بهکن لبه، تتافی
ادب یغ مستی مریک او نجوقکن کفد کورو ۲ ایت تیدق کتیغکالن.
ادفون اورغ ۲ کیت سکارغ این، سده همفیر هندق منیرو
انق ۲ سکوله بارة یغ کباپقکنش سامسکالی تیدق برلاکو حرمة
کفد کورو ۲ ن.

تتافی مریک برلاکو بکیتو، دغن الاسن، بهوا کباپقکن کورو ۲
سکوله مریک، ممیذاکن انتارا انق ۲ ایروفه دان انق ۲ بومیفترا،
مگهینا بغسا بومیفترا، مگهینا فرکرقتن بومیفترا.

کالو بتول بکیتو، تتوله باکوس! کران اد دروایتکن بهوا
نبی (ص) برسدا:

مقصودش: حرمتیله اورغ یغ کامو
اجر.
وَقَرُّوْا مِنْ نِعْمَتِنَا
(ح. ز. ابولحسن الماوردی)

مک کورو یغ تیدق حرمة کفد مرید سبکیمان مستین، تتوله

تيدق دافه كحر ماتن دري مرید سبگيمان مستين .
هان يغ كيت راس فليق، مغاف كادان ايت ماهو دتوره اوله
بغسا كيت ترهادف كغد كورو بغسا كيت يغ سچارا كيت!

کسوفانن سسئورغ
 تر هادف جیرانث (1)

تیدق اد ساتو فون اتوران
 مأنسی اتو اکام یغ ممئیغکن حق
 جیران سبکیمان اسلام.

درجه جیران ددالم
 فرکاولن انتارا ساتو
 دغن لاءین .

سبدا رسول الله (ص)

مقصودن: تیدق فوتس ۲
 جبریل میوره اکو بر بواة
 بأیک کفد جیران هغک
 اکو سفک، بهوا جیران
 ایت اکن دجادیکن
 وارث .

مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي
 بِأَجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورَثُهُ .
 (ح . ر البخاري وغيره)

سبدا رسول الله (ص)

مقصودن: بارغسیاف بر ایمان
 کفد الله دان کفد هاری
 کمدين، هندقله ای
 ملیاکن جیرانث .

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ .
 (ح . ر البخاري)

میمغ فاتوة بکیتو، کران سلاءین درفد اورغ ۲ یغ سرومه دغن

(1) جیران: اورغ سبله مپبله .

کیت، تیدق ادسیاف یغ بوله لکس منولغ سوسه فایه اتو ساکیه
فنیغ کیت ملینکن جیران کیت.

اولیهسب ایت، فاتوتله کیت برلاکو بایک ساتو دغن لاءین،
کران اورغ یغ بکیتو دکه افیل تیدق برلاکو بایک ساتو دغن
لاءین، نسچای روسقله فرکاولن دان کأمانن ددالم ساتو کمفوغ
یغبروف سبواه رومه دان درها کاله مریکیت فد فنداغن اگام.

سبدا رسول الله (ص):

مقصودن: دوا ماچم اورغ یغ
تیدق اد دکسیهانی فد
هاری قیامة: اورغ یغ
موتسکن فرهوشن
کلوارک دان جیران یغ
جاهه.

إِشْتَانِ لَا يُنْظَرُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ: قَاطِعُ الرَّحِمِ وَجَارُ
السُّوءِ. (ح زب الدیلمی)

سبدا رسول الله (ص):

مقصودن: بارغسیاف برایمان
کفدالله دان هاری کمین،
جاغنه ای میوسهکن
جیرانن.

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ.
(ح زب الشحاری)

دان اولیهسب کسناغن دان کأمانن رومهتغک برکتوغ
جوک دغن اورغ سبله مپبله، مک برسبدا رسول الله (ص):

مقصودن: (فرقساه) جیران
سبلوم (فرقسا) رومه؛ دان
(چاریله) تمن سبلوم
برجالن (جاوه).

أَجَارُ قَبْلَ الدَّارِ وَالرَّفِيقِ
قَبْلَ الطَّرِيقِ. (ح زب الطیرانی)

دري کران ساتو کمفوغ ایت
سروغ رومه یغ بسر، تتوله
فندودقن دندوغ سباکي فندودق

حق دان کواجیفن کیت
ترهادف کفد جیران

ساتو رومه، ددالم ساتو رومه ایت تیدق فاتوة دیمکن اد یغ لافر
درومه ایت، تیدق فاتوة فندودق سورغ لافر، سورغ کپغ .

سدا رسول الله (ص) :

مَا أَمَّنَ بِي مِنْ بَكَاتٍ

شَبَعَانَ وَجَارَةً جَائِعًا إِلَى جَنْبِهِ

وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ . (ح . ر . البزار)

مقصودن : تیدق دنماکن
برایمان کفدکو اورغ یغ
هایسکن هاریش دغن
کپغ، سدغ جیرانن
ددالم کلافران فد حال
ای تاهو.

مقصودن : حق جیران (یا ایت)

کالو ای ممینجم، اشکو
فینجمن کالو ای منتا
تولغ، اشکو تولغ دی؛ کالو
ای ساکیه؛ اشکو ملاوة دی؛
کالو ای اد کفرلوان اشکو
بری کفدان؛ کالو ای
جادی مسکین، اشکو جادی
فمبنتون؛ کالو ای دافه
کسناغن، اشکو کیرشکن
دی؛ کالو ای دافه سوسه،
اشکو هیبورکن دی؛ کالو
ای ماتنی، اشکو توره
جنارهن؛ جاغن اشکو
بواة رومه له تیغکی

سدا رسول الله (ص) :

حَقُّ الْجَارِ، إِنْ اسْتَقْرَضَكَ

أَقْرَضْتَهُ، وَإِنْ اسْتَعَانَكَ

أَعْنَتْهُ، وَإِنْ مَرِضَ عَدَّتَهُ، وَإِنْ

اِحْتَجَّ أَعْطَيْتَهُ، وَإِنْ افْتَقَرَ

عُدَّتْ عَلَيْهِ، وَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ

هَنَيْتَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ

عَزَّيْتَهُ، وَإِذَا مَاتَ اتَّبَعْتِ
 جَنَازَتَهُ، وَلَا تَسْتَبِيلُ عَلَيْهِ
 بِالْبِنَاءِ فَتَجِبَ عَنْهُ الرِّيحُ إِلَّا
 بِإِذْنِهِ، وَلَا تُؤْذِيهِ بِرِيحٍ قَدْرِكُ
 إِلَّا أَنْ تَعْرِفَ لَهُ مِنْهَا، وَإِنْ
 اشْتَرَيْتَ فَأَكْهَمَةً فَأَهْدِ لَهُ وَإِنْ
 لَمْ تَفْعَلْ فَادْخُلْهَا سِرًّا، وَلَا تُخْرِجْ
 بِهَا وَلَدَكَ لِيَغِيْطَ بِهَا وَلَدُهُ.
 (ح ر ابو الشيخ)

درفد رومهن، کران
 دغن ایت اشکو هاشی
 دی دافه اغین. ملینکن
 دغن اذنش؛ جاغن اشکو
 سوسهکن دی دغن باو
 ماسقن مو ملینکن
 (جک) اشکو بری کفداش
 دری ماسقن ایت؛ جک
 اشکو بلی بواهن ۲، اشکو
 هدیهنکن کفداش؛ دان
 کالو تیدق اشکو بری،
 هندقله اشکو باوا ماسوق
 کرومه مو دغن ترسمبوپی
 دان جاغن اشکو بری
 انقمو باوا کلوار بواهن ۲
 ایت، کران ننٹی انقش
 ایغین بواه ایت.

دان جاغن سکالی ۲ مراس مالو ممبری هدیبه کفد جیران، ولو
 فون سدیکیه، بکیتو جوکک یغ منریما هدیبه، تیدق قاتوه مغهینا
 کران سدیکیتش اتو کران تیدق بایکن.
 سدا رسول الله (ص):

يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ لَا

تُخْفِرْنَ جَارَةَ لِجَارَتِهَا وَلَوْ فَرَسًا

(ع ر البخاري)

شاة.

مقصودش: هي فرمفوان ۲ اسلام!
 جاغله سئورغ جیران
 مراس مالو ممبری هدیبه
 کفد جیرانش، ولو فون
 ساتو کاکي کمبیغ!

کالو کیت تیدق ممفو ممبری هدیہ ملینکن کفد سئورغ جیران
سہاج، ہندقلہ کیت بری کفد یغلبہ ہمفیر رومہن کفد کیت،
کران اد دروایتکن :

مقصودش: سیتی عائشہ برتاش:

یا رسول اللہ! سای اد
ممفو پائی دوا جیران، مک
کفد ساتو یغ مانکہ
سای (فاتوہ دھولوکن)
ممبری ہدیہ؟ جواب
رسول اللہ: ”کفد اورغ
یغلبہ ہمفیر فینتوٹ
کفد مو.“

قَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ

اللَّهِ! إِنَّ لِي جَارَيْنِ فَأَلِيَّ ابْتِهَمَا

أَهْدِي؟ قَالَ: ... إِلَى أَقْرَبِيهِمَا

مِنْكَ بَابًا.“

(رح ر البخاری)

چار۲ فرکاولن یغ بکیتو باکوس، بکیتو ملیا، دان بکیتو
برفائده، تادفرہاتیکن اولہ کیت. اد جوکٹ برلاکو فرہوبغن
بأیک انتارا جیران ساتو دغن یغلاءین، تتافی افیل جیران ایت
صحابتس. جادی، فرہوبغن بأیک ایت بوکن کران جیران، تتافی
کران صحابہ.

ادفون گولغن یغ تاهو بهاس اشگریس ایت فول بیاسان
تاکنل جیران کالو تیدق یغ تاهو بهاس اشگریس.

کروسقکن فرکاولن یغترسبوة ایت تیدق لاءین یغ منجادی
سبب ملینکن کورو۲ کیای۲، اورغ۲ عالم یغ تیدق مغل اکام
ملینکن دري کتاب۲ فقہ یغ ہمفیر سامہکالی تیدق ممبچاراکن
حال۲ ادب کسوفانن. کران ایت، تادافہ مریک اجرکن ادب،
سوفن سنتون یغ بکیتو برہرک.

بوکن سهاج مریک تیدق بلاجر دان تیدق مهاجر کسوفانن
 یغ سوچی ایت، بهکن مریک لارغ اورغ ۲ باج تفسیر القرآن دان
 کتاب ۲ حدیث، دغن ماچم ۲ الاسن یغ مریک بواة سندیری، فد
 حال تیدق بوله مغهوی کتیغکین دان کأیلوقکن اگام کیت ملیسکن
 دری قرآن دان حدیث ۲. حال این تیدق فرلو دفنچگکن کران
 فمباچ بوله فرقسا، فیکر دان بوقتیکن سندیری.

چوباله سودارا برتاش کفد کیای ۲ یغ منچلا قوم مودا ۱):
 بکیمان فرنته اگام تنغ کسوفانن ددالم حال فرکاولن سرومه،
 سکمفوغ، سنکری دان لاینش؟

بولهکه مریک اونجووکن کتران باکی یغترسبوة ایت دری
 کتاب ۲ فتح المعین، تحفه نهاییه، دان لاین ۲ کتاب کارغن اورغ
 یغ مریک اشکف سوچی فنداقتن؟

سکالی ۲ تیدق! دان تیدق بوله مریک دافه تاهو کمولیککن
 دان کبایککن اسلام اتو تیدق ماهو مریک مرقسا قرآن دان حدیث.

[دالم بهاکین یغاخراکن دجلسکن فول کسوفانن
 مانسی ددالم حال فرکهوینن دان برومتهگک.]

(۱) قوم مودا ایت ساتو کلارن یغدبری اوله اورغ ۲ سکارغ کفد گولشن
 یغ برفکغ کفد قرآن دان حدیث ایت فوکوء اگام کیت مک اورغ یغبرفکغ کفد
 دوا ایت فاتوة دنماکن قوم تواء، تنافی اف بوله بواة، میمغ سلالو اورغ بری نام
 دغن کلیرو، تنافی تروس دفاکی اوله اورغرامی.

کتاب این

ادکه توان تله منجادیکن دیری توان ستورخ
یغ مقویای کسوفانن یغ تیغکی ؟ این ایاله
فرتیان یغ مستی ترسه ددالم هاتی تیغ ؟
ستورخ یغیرحاجه کفر کسوفانن هیدوفن ددنیا
دان داخره کللق !

ددالم دوا بهاگین یغلاو ن تله دستجوکن
کسوفانن یغ تیغکی ترهادف کفر الله نسی دان
کدوا ۲ ایو باف ! مدایکه ستاکه ایت سهاج ؟
تیدق ! سلامین درقد کدوا ۲ ایو باف ماسیه
باق لاکی اورخ ۲ یغسکللیغ کیت، ایو سودارا
کیت، ایغ کیت دان کلوارک ۲ کیت یغ همغیر ۲
کفر مریکشیت دواجیکن کیت برلاکو سون سنتون
دان ترتیب یغ سمفرن کاتس مریکشیت.

مستحق توان ممدرو اورخ ۲ یغداوه لیغکوشن
توان سفای ستورخ یغ مقتهوی سون سنتون
دسکللیغ کلوارکان دان فدوانن یغرداسر کفر
القرآن دان الحدیث ایاله ترنتغ دشن بات ددالم
رساله یغ کچال این